

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียน
การสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2558) คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์

วิทยาลัยนครราชสีมา

The Curriculum Evaluation on Mater of Education Program in
Curriculum and Instruction (New Curriculum 2015) Faculty of Education
and Liberal Arts Nakhonratchasima College

ผดุง เพชรสุข¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2558) และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2558) กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 63 คน ในปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 18 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา จำนวน 15 คน ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 15 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 3 คน และ ผู้บริหารหลักสูตร จำนวน 6 คน ใช้การประเมินรูปแบบ CIPP ที่มีมิติการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินหลักสูตร แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตร และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรโดยภาพรวม ด้านบริบทอยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 1.09) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.77) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.67) และด้านผลผลิต 1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.47) 2) คุณลักษณะของ

¹ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.), อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา E-Mail: padung60@gmail.com

นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.49) 3) ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (พ.ศ. 2558) อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.55)

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่ 1) ด้านบริบท ควรปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเพิ่มวัตถุประสงค์ในการผลิตมหาบัณฑิตให้มีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้ ควรปรับลดจำนวนหน่วยกิตรวม ของการจัดการศึกษาแต่ละแบบให้เหมาะสม และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และควรเพิ่มจำนวนแผนการรับนักศึกษาแบบวิชาชีพครูในแต่ละปีการศึกษา ให้พอเหมาะกับความต้องการของผู้ที่สนใจจะศึกษา 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ควรมีแผนการจัดหาอาจารย์ประจำหลักสูตรเพิ่มเติมกรณีผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาเพิ่มขึ้น หรือกรณีที่มีอาจารย์สูงวัยเพิ่มขึ้น และ 3) ด้านกระบวนการ ควรจัดให้มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชามากกว่า 1 คน ควรเชิญอาจารย์พิเศษหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมสอนหรือร่วมสัมมนานักศึกษาเป็นครั้งคราว ควรจัดสัมมนาหัวข้อวิทยานิพนธ์และติดตามประเมินความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร ควรเน้นผลงานทางวิชาการที่สามารถนำไปประกอบการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น และควรมีเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้ความร่วมมือในงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, รูปแบบการประเมินแบบ CIPP, สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

Abstract

The research objectives were 1) to evaluate the master of education program in curriculum and instruction (new curriculum 2015) and 2) to study the guidelines for the development of the master of education program in curriculum and instruction (new curriculum 2015). 63 people in the academic year 2018 were the targets of this study, consisting of 18 students in the curriculum and instruction program, 15 school administrators who are a professional experience source of students, 15 teacher mentors, 6 professors in curriculum and instruction program, 3 experts in curriculum and instruction, and 6 curriculum administrators. The CIPP evaluation model with dimensions was assessed four aspects; context, input, process and product. The data were collected through a curriculum evaluation form, an evaluation form for student learning in professional experience training, a student characteristics evaluation form for teaching professional experience, a curriculum satisfaction questionnaire, a questionnaire for

satisfaction with curriculum administration, and the group conversation recording form. Data analyze was carried out through mean and standard deviation for the quantitative data, and content analysis for qualitative data.

The research results were as follows:

1. The overall curriculum evaluation results: the context was a high level and there was an inconsistency ($\bar{x} = 4.28$, S.D.= 1.09), the input was a high level and consistent opinions ($\bar{x} = 4.27$, S.D.= 0.77), the process was a high level and consistent opinions ($\bar{x} = 3.31$, S.D.= 0.67), and the product; 1) the student learning outcomes in the teaching experience of teachers was a high level and consistent opinions ($\bar{x} = 4.04$, S.D.= 0.47), 2) the characteristics of students in the teaching experience of teachers was a high level and consistent opinions ($\bar{x} = 4.03$, S.D.= 0.49), 3) the satisfaction with the master of education program in curriculum and instruction (new curriculum 2015) was a high level and consistent opinions ($\bar{x} = 4.32$, S.D.= 0.55).

2. The important curriculum development methods included: 1) Context; The objectives of the curriculum should be improved to be in line with the learning outcomes according to the national higher education qualifications standards and should be increased the objective of producing a master's degree in learning management that can apply the theory to practice. The total number of credits should be reduced in each type of education and in accordance with the standard criteria for graduate programs and should be increased the number of instructors recruitment plans for each academic year to suit the needs of those interested in studying, 2) Input; There should be a plan to procure additional curriculum instructors in the event that there are more interested applicants or in the case of an increase in senior teachers, and 3) Process; There should be more than 1 lecturer for each subject. Special lecturers or experts should be invited to join teaching or student seminars. The thesis topics should be organized a seminar on and assessed the progress of students' thesis continually. Developing the potential of curriculum instructors should emphasize academic work that can be used to apply for a higher academic position and should have an educational network to cooperate in research for curriculum and teaching development.

Keywords: Curriculum evaluation, the CIPP model of evaluation, curriculum and instruction program

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของประชากรของประเทศให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีระเบียบแบบแผนและมีคุณภาพ ต้องอาศัยหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (นิธิดา อติภทรนันท์, 2560)

หลักสูตรถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาวิชาที่ต้องเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์หลักของหลักสูตร สังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วิทยาการเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง การศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับสังคมและความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการ หลักสูตรระดับอุดมศึกษาจึงควรต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้พัฒนาหลักสูตรจึงควรพิจารณาตรวจสอบวิเคราะห์ขั้นตอนต่างๆ ของหลักสูตรว่า มีข้อบกพร่องในด้านใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข มีด้านใดที่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (เสริมศรี ไชยศรี, 2528 อ้างถึงใน นิธิดา อติภทรนันท์, 2560)

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2558) คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ได้เปิดทำการสอนมาแล้วตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 นับเป็นปีที่ 4 ตั้งแต่ได้รับการรับทราบการอนุมัติหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และได้รับการรับรองมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการผลิตเพื่อการรับรองหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิตทางการศึกษาจากคุรุสภา เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2548 ที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเป็นระยะๆ อย่างน้อย ทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2553)

การประเมินหลักสูตรรูปแบบ CIPP (CIPP Model) ที่เสนอโดย Stufflebeam and Others (1971) เป็นรูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-based Models) ครอบคลุมองค์ประกอบใน 4 ด้านของหลักสูตร ได้แก่ ด้านบริบท (Context : C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input : I) ด้านกระบวนการ (Process : P) และด้านผลผลิต (Product : P) เพื่อให้ข้อมูลสำหรับผู้บริหารหลักสูตรในการตัดสินใจวางแผนหลักสูตร การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จึงเห็นควรดำเนินการ

ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2558) ดังกล่าว โดยใช้การประเมินรูปแบบ CIPP เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้พร้อมใช้ในปีการศึกษา 2563 ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่า การประเมินหลักสูตรในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2558)
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2558)

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลข้อมูล เพื่อตรวจสอบ และตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร และเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP (The CIPP Model of Evaluation)

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในวงการศึกษา Daniel L. Stufflebeam ได้อธิบายความหมายของการประเมินผลทางการศึกษาเอาไว้ว่าเป็นกระบวนการการบรรยาย การหาข้อมูล และการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางเลือก โดยมีสิ่งสำคัญที่จะต้องประเมินอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ บริบท (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) คำว่า CIPP ย่อมาจาก Context, Input, Process และ Product Stufflebeam ได้เน้นย้ำว่า รูปแบบการประเมินแบบ CIPP ไม่ใช่เพื่อการพิสูจน์ แต่เพื่อการปรับปรุงผลการประเมินยังให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจและเพื่อการประกันคุณภาพทางการจัดการศึกษา

รูปแบบการประเมินแบบชิปให้ความสำคัญกับการเรียนรู้โดยการลงมือทำ ดังนั้น จึงมีความพิเศษที่นำมาใช้กับการประเมินโครงการที่มีบริบททางสังคมที่ไม่หยุดนิ่ง (Alkin, 2004) ในวงการศึกษานานาชาติอเมริกามี การนำรูปแบบการประเมินแบบชิปเพื่อประเมินโครงการทางการศึกษามากมาย เช่น Felix (1979) ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปเพื่อประเมินและปรับปรุงการสอนในระบบโรงเรียนของเมือง Cincinnati รัฐ Ohio Nicholson (1989) ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปเพื่อประเมินการสอนอ่าน Matthews and Hudson (2001) ได้พัฒนาแนวทางสำหรับประเมินโครงการฝึกอบรมผู้ปกครองโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป ส่วน Zhang et.al (2011) ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป เพื่อประเมินหลักสูตรการอบรมครูระดับประถมศึกษาที่จะไปสอนนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

รูปแบบการประเมินแบบชิป เน้นรูปแบบเชิงระบบที่ไม่ซับซ้อน มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประเมินโครงการ 4 ด้าน คือ

1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) โดยการพิจารณาตรวจสอบและให้รายละเอียดของบริบทของโครงการที่กำลังประเมิน ทำการสำรวจความต้องการและวัตถุประสงค์ของการประเมิน และพิจารณาว่า วัตถุประสงค์ที่กำหนดจะรองรับความต้องการที่ระบุไว้หรือไม่ เป็นการวางแผนล่วงหน้าให้กับโครงการ การประเมินสภาพบริบทอาจใช้วิธีการดังต่อไปนี้ คือ การวิเคราะห์ระบบ การสำรวจทบทวนเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ การรับฟัง การสัมภาษณ์ การใช้แบบทดสอบ วินิจฉัย การใช้เทคนิคเดลไฟล์

2) ประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) โดยการศึกษาความต้องการ ระบุการออกแบบกระบวนการประเมินองค์ประกอบที่จะนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งผู้ประเมินจะต้องมีการประเมินที่ชัดเจน อาจทำได้โดย (1) จัดทำในรูปแบบของคณะกรรมการ (2) อาศัยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ทำเอาไว้แล้ว (3) ว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษา (4) ทำการวิจัยเชิงทดลอง เป็นการนำร่อง

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) คือกระบวนการประเมินที่เน้นการพิจารณาให้รายละเอียดของบริบทของโครงการที่กำลังประเมิน ทำการสำรวจความต้องการและเป้าหมายประสงค์ของการประเมิน และพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดจะรองรับความต้องการที่ระบุหรือไม่ เป็นการช่วยตัดสินใจล่วงหน้าให้กับโครงการ อาจใช้วิธีการหลายวิธี เช่น (1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมปฏิบัติ (2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (3) การสัมภาษณ์ (4) การใช้แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (5) การเขียนรายงานประเภทปลายเปิด

4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) คือการประเมินผลผลิตและผลกระทบต่างๆ โดยจะดูว่าการทำงานทั้งหมดนั้นให้ผลผลิตที่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อการตัดสินใจว่าต้องมีการประเมินใหม่อีกหรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับก่อนกระบวนการการเรียนรู้ เช่น การประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้การประเมินรูปแบบ CIPP (CIPP Model) ของ Stufflebeam ที่มีมิติการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context: C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input: I) ด้านกระบวนการ (Process: P) และด้านผลผลิต (Product: P)

2. กลุ่มเป้าหมาย มีจำนวน 63 คน ประกอบด้วย

1) นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ปีการศึกษา 2561 รุ่นที่ 1 จำนวน 15 คน และรุ่นที่ 2 จำนวน 3 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน

3) ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน

4) อาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 6 คน

5) ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 3 คน

6) ผู้บริหารหลักสูตร ประกอบด้วย คณบดี รองคณบดี และผู้อำนวยการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 6 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1) แบบประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2558) คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา โดยนักศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้บริหารหลักสูตร (ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และแนวทางการพัฒนาหลักสูตร)

2) แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง (ด้านผลผลิต)

3) แบบประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน วิทยาลัยนครราชสีมา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง (ด้านผลผลิต)

4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (พ.ศ.2558) วิทยาลัยนครราชสีมา โดยนักศึกษา (ด้านผลผลิต)

5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (พ.ศ.2558) วิทยาลัยนครราชสีมา โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้บริหารหลักสูตร (ด้านผลผลิต)

6) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1) สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้บริหารหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2558) คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา โดยนักศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้บริหารหลักสูตร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ และเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ

2) สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง โดยใช้ (1) แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง และ (2) แบบประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน วิทยาลัยนครราชสีมา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

3) สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (พ.ศ.2558) วิทยาลัยนครราชสีมา โดยนักศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

4) สอบถามความพึงพอใจของอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้บริหารหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (พ.ศ.2558) วิทยาลัยนครราชสีมา โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้บริหารหลักสูตร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

5) จัดกลุ่มสนทนา 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ประกอบด้วย ตัวแทนนักศึกษารุ่นที่ 1 จำนวน 8 คน และตัวแทนนักศึกษารุ่นที่ 2 จำนวน 2 คน รวมจำนวน 10 คน และ (2) กลุ่มผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารหลักสูตร จำนวน 2 คน ตัวแทนอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 3 คน รวมจำนวน 10 คน โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ

5. การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบประเมินและแบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2) ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินและแบบสอบถามแบบปลายเปิด และข้อมูลที่ได้จากการบันทึกกลุ่มสนทนา ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตร

1) ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 1.09)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท แต่ละรายการ พบว่า ผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ การยอมรับของหน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$) รองลงมา ได้แก่ ความต้องการของสังคมหรือตลาดแรงงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.98$) และผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โครงสร้างหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$)

2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.77)

เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก ได้แก่ อาจารย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$) และผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดลำดับสุดท้าย ได้แก่ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$)

3) ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 0.67)

เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.82 \leq \bar{x} \leq 4.87$) และผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู และการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($4.04 \leq \bar{x} \leq 4.06$)

4) ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต พบว่า

(1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.47)

(2) คุณลักษณะของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.49)

(3) ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (พ.ศ.2558) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.55)

(4) ความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (พ.ศ. 2558) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.50)

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ

1) ด้านบริบท พบว่า (1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรมีจำนวน 6 ข้อ โดย 5 ข้อแรก ควรสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติใน 5 ด้าน และข้อสุดท้ายควรผลิตมหาบัณฑิตมีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้ (2) โครงสร้างหลักสูตร การจัดการศึกษาแบบปกติ ควรมีจำนวนหน่วยกิตรวม จำนวน 36 หน่วยกิต และการจัดการศึกษาแบบวิชาชีพครู ควรมีจำนวนหน่วยกิตรวม จำนวน 45-48 หน่วยกิต (3) ควร

ปรับชื่อรายวิชาบางรายวิชาใหม่ให้ทันสมัย และ (4) ควรปรับอัตราส่วนของจำนวนนักศึกษาในแผนการรับนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา โดยให้มีจำนวนนักศึกษาใน แผน ก แบบ ก2 มากกว่า แผน ข

2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า (1) ควรมีการปรับปรุงเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลประกอบการเรียนการสอน ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และ (2) ควรจัดอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา มากกว่า 1 คน

3) ด้านกระบวนการ พบว่า (1) ควรจัดอาจารย์พิเศษหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมสอนหรือร่วมสัมมนานักศึกษา ในแต่ละภาคการศึกษา (2) ควรมีการลดเกณฑ์ค่าเล่าเรียนในการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือการสอบปากเปล่าลงอีก เพื่อเสริมแรงจูงใจให้งานสำเร็จเร็วขึ้น (3) แผนพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตร ควรเน้นผลงานทางวิชาการที่สามารถนำไปประกอบการขอตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นได้ (4) ควรมีแผนการจัดหาอาจารย์ประจำหลักสูตรเพิ่มเติมกรณีมีผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาเพิ่มขึ้น หรือกรณีที่มีอาจารย์สูงวัยเพิ่มขึ้น และ (5) ควรมีเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้ความร่วมมือในงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

1) ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า (1) ปรัชญาของหลักสูตรมีความครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท มีความชัดเจน เป็นสากล และมีความเหมาะสมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับ Ornstein and Hunkins (2014) ที่กล่าวว่า กระบวนวิชาต่างๆ ที่ออกแบบมานั้น ต้องบรรจุทฤษฎี (Theories) และหลักการ (Principles) สำคัญของศาสตร์สาขาวิชานั้นไว้อย่างครบถ้วน เพื่อรักษาธรรมชาติและอัตลักษณ์ของศาสตร์นั้นๆ ไว้ให้ชัดเจน (2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยังไม่เขียนแยกเป็นรายข้อให้สอดคล้องไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังไม่มีคำสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับข้อเสนอแนะทางการพัฒนาหลักสูตรด้านบริบทที่พบว่า “ควรเพิ่มวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรเขียนจำนวนข้อให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ” และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะทางการพัฒนาหลักสูตรด้านบริบทในการสนทนากลุ่มผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ที่พบว่า “วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรแยกเป็น 6 ข้อ โดย 5 ข้อแรก ควรให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติใน 5 ด้าน และข้อสุดท้าย ควรเกี่ยวกับการผลิตมหาบัณฑิตให้มีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้” (3) โครงสร้างหลักสูตร มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งการศึกษาแบบปกติและการศึกษาแบบวิชาชีพครู สอดคล้องกับข้อเสนอแนะทางการพัฒนาหลักสูตรด้านบริบทที่พบว่า “โครงสร้างหลักสูตรแต่ละแบบการศึกษา ควรลดจำนวนหน่วยกิตรวมลงได้อีก เช่น แบบปกติ จาก 39 หน่วยกิต ควรปรับเป็น 36 หน่วยกิต แบบวิชาชีพครู จาก 57 หน่วยกิต ควรปรับเป็น 45-48 หน่วยกิต”

และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะทางการพัฒนาหลักสูตรด้านบริบทในการสนทนากลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ที่พบว่า “ควรปรับลดจำนวนหน่วยกิตรวมลงอีก โดย แบบปกติ จาก 39 หน่วยกิต ควรปรับเป็น 36 หน่วยกิต และแบบวิชาชีพครู จาก 57 หน่วยกิต ควรปรับเป็น ไม่เกิน 48 หน่วยกิต” และ (4) เนื้อหาสาระของหลักสูตรในแต่ละหมวดวิชา มีบางรายวิชาที่ระบุชื่อรายวิชายังไม่ น่าสนใจหรือยังไม่เข้ากับยุคสมัย สอดคล้องกับข้อเสนอแนะทางการพัฒนาหลักสูตรด้านบริบทที่พบว่า “ควรปรับชื่อรายวิชาให้ทันสมัย น่าสนใจ เฉพาะเจาะจง และมีความแตกต่างจากชื่อรายวิชาในระดับปริญญาตรี...” และสอดคล้องกับ Ornstein and Hunkins (2014) ที่กล่าวว่า “ผู้จัดทำหลักสูตรต้อง ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ตามแต่ละยุคสมัยที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ”

2) ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า (1) แผนการศึกษาที่มีรายละเอียดเพียงพอที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างครบถ้วน (2) อาจารย์ประจำหลักสูตรมีจำนวน 6 คน ทุกคนมีวุฒิปริญญาเอกทางด้านการศึกษามีตำแหน่งทาง วิชาการ ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์จำนวน 4 คน ทุกคนมีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา อย่างไรก็ตาม สาขาวิชาควรมีแผนการจัดหาอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนเพิ่มเติม เนื่องจากมี แนวโน้มว่า มีผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะแบบวิชาชีพครู และมีขณะนี้มีอาจารย์ประจำ หลักสูตรที่สูงวัยเพิ่มขึ้น (3) ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน แม้ว่าวิทยาลัยนครราชสีมาจะมีสำนัก วิทยบริการ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การจัด การศึกษาตามหลักสูตรเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่ก็ยังมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มี ความสะดวกต่อการใช้งานและทันสมัยมากขึ้น ตามความต้องการจำเป็นของคณาจารย์และนักศึกษาและ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับข้อเสนอแนะทางการพัฒนาหลักสูตรใน การสนทนากลุ่มที่พบว่า “วิทยาลัยควรมีการขยายคลื่นเพื่อการสืบค้นข้อมูลที่รวดเร็วขึ้น ให้ครอบคลุม บริเวณวิทยาลัย”

3) ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.31$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า (1) การรับนักศึกษา ได้ดำเนินการตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แต่มี ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการรับนักศึกษาที่พบว่า “กรณีที่รับนักศึกษาได้ไม่เต็มจำนวนที่ประกาศ รับสมัครในแต่ละปีการศึกษา ไม่ควรจัดสอบคัดเลือก ควรพิจารณาจากผู้สมัครที่เข้ารับการปฐมนิเทศ นักศึกษาใหม่” (2) สาขาวิชาได้จัดผู้สอนแต่ละรายวิชาตามความเชี่ยวชาญและความถนัดอาจารย์แต่ละ คน และมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาที่พบว่า “ควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ควรจัด ให้มีการสัมมนาหรือจัดพบกลุ่มนศึกษานอกสถานที่ด้วย และแต่ละรายวิชาควรมอบหมายภาระงาน หลักให้กับนักศึกษาไม่เกิน 2 รายการ” (3) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก็ให้การนิเทศ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพพร้อมกับครูพี่เลี้ยง ณ สถานศึกษาที่เป็นสถานฝึกปฏิบัติวิชาชีพได้เป็น อย่างดี สอดคล้องกับข้อเสนอที่พบว่า “ครูพี่เลี้ยงให้คำแนะนำทั้งในด้านการสอน การปฏิบัติตน และ

การปฏิบัติงานได้ใกล้ชิดและตลอดเวลาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์เข้าใจสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาในสถานศึกษาได้ดี” (4) สาขาวิชา มีการจัดสัมมนาหัวข้อวิทยานิพนธ์ให้กับนักศึกษา เสนอแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือและกำกับติดตามการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา สอดคล้องกับข้อเสนอที่พบว่า “การจัดสัมมนาหัวข้อวิทยานิพนธ์ และการจัดสัมมนาติดตามและประเมินความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะ ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาตื่นตัวได้ดี อาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาไปยังงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาอยู่เสมอ ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของงานวิทยานิพนธ์มากขึ้น และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความสามารถในการให้คำปรึกษา อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอในการสนทนากลุ่มที่พบว่า “ควรมีการลดเกณฑ์ค่าเล่าเรียนในการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์หรือการสอบปากเปล่าลงอีก เพื่อเสริมแรงจูงใจให้งานสำเร็จเร็วขึ้น” ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้บริหารวิทยาลัยควรนำไปพิจารณาถึงความเป็นไปได้ต่อไป (5) หลักสูตรได้กำหนดกิจกรรมเสริมความเป็นครูตลอดหลักสูตรไว้ 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการศึกษาดูงานในสถานศึกษา การให้บริการทางวิชาการในสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการระดับชาติ การเข้าค่ายพุทธธรรม/ศาสนาธรรมนำวิถีครู และการส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย ทุกกิจกรรมดำเนินการโดยนักศึกษา โดยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม ทุกกิจกรรมดำเนินการได้ตามแผนการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับข้อเสนอในการสนทนากลุ่มที่พบว่า “การมอบหมายให้นักศึกษารับผิดชอบในการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูทุกกิจกรรม เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี” (6) สาขาวิชา จัดให้มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในแต่ละปีการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอในการสนทนากลุ่มที่พบว่า “ควรประกาศผลการศึกษาแต่ละรายวิชาให้เร็วขึ้น” (7) การให้คำแนะนำนักศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาหมู่เรียน ให้คำแนะนำดูแลนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อาจารย์นิเทศก์ออกนิเทศนักศึกษาได้ตามกำหนด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้โอกาสนักศึกษาปฏิบัติงานได้สะดวกและหลายวิธี และอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมได้ติดตาม

ให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมได้ตลอดเวลา (8) ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการบริหารและพัฒนาอาจารย์ที่พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตร มีแผนพัฒนาศักยภาพเป็นของตนเองรายบุคคล แต่ควรเน้นผลงานทางวิชาการที่สามารถนำไปประกอบการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นด้วยนั้น เป็นสิ่งที่อาจารย์ประจำหลักสูตรควรได้นำไปพิจารณาดำเนินการต่อไป และ (9) สาขาวิชาได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสถานที่จัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูให้กับนักศึกษา แต่มีข้อเสนอที่พบว่า “สาขาวิชาควรมีเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้ความร่วมมือในงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน”

4) ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิตโดยภาพรวม พบว่า ด้าน 1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) 2) คุณลักษณะของนักศึกษา

ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) 3) ความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) และ 4) ความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) จะเห็นได้ว่า ทั้ง 4 ประเด็น ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า (1) นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาตามหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาได้จริง เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้เช่นกัน สอดคล้องกับ Tait and Fulkner (2016) ที่กล่าวว่า กระบวนการที่ดีนั้น ผู้เรียนต้องสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ศึกษาเล่าเรียนนั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตการทำงานได้ สามารถต่อยอดสิ่งที่เรียนไปสร้างนวัตกรรมได้ (2) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีคุณลักษณะพื้นฐานของความเป็นครูเป็นที่น่าพอใจ ก่อนที่จะออกไปประกอบอาชีพครูต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะด้านจิตวิทยาสำหรับครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยงให้ผลการประเมินต่ำกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังมีประสบการณ์ไม่มากนัก เกี่ยวกับ การเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน รวมถึงการให้คำแนะนำช่วยเหลือตามศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน (3) หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาที่ต้องการครูผู้สอนที่ผ่านการพัฒนาทั้งด้านองค์ความรู้ ประสบการณ์ และคุณลักษณะความเป็นครู รายวิชาที่จัดให้ศึกษาตามหลักสูตรมีความเหมาะสม และมีแผนการศึกษาที่ตลอดหลักสูตรและแต่ละภาคการศึกษาไว้ชัดเจน (4) กระบวนการจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษา โดยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนเป็นที่ปรึกษา มีสมุดบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับนักศึกษาใช้เป็นหลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรมรายบุคคล อาจารย์ประจำหลักสูตรสามารถให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน (5) สาขาวิชามีคณะกรรมการบริหารสาขาวิชา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่ปรึกษาหมู่เรียน และอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม ที่ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่และประชุมปรึกษาหารือทั้งที่เป็นรูปแบบและไม่มีรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานตามหลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งในแต่ละปีการศึกษา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีแผนการจัดทำวิทยานิพนธ์นักศึกษาเป็นรายบุคคล มีการจัดสัมมนาหัวข้อวิทยานิพนธ์ มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีการจัดสัมมนาติดตามความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์นักศึกษาเป็นระยะก็ตาม แต่ด้วยภาระงานประจำที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาที่ต้องปฏิบัติในเวลายางานปกติระหว่างวันจันทร์-วันศุกร์ ประกอบกับวิทยาลัยกำหนดเงื่อนไขการชำระเงินค่าเล่าเรียนก่อนการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์และการสอบปากเปล่าไว้ค่อนข้างสูง อาจส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาบางคนไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ด้านบริบท

1) ควรปรับตัวอุปสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติใน 5 ด้าน และเพิ่มวัตถุประสงค์ในการผลิตมหาบัณฑิตให้มีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติได้ ไว้อย่าง

2) ควรปรับลดจำนวนหน่วยกิตรวมของการจัดการศึกษาแต่ละแบบให้เหมาะสม และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาด้านโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาโทของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3) ควรปรับอัตราส่วนของจำนวนนักศึกษา แผน ก แบบ ก2 ต่อ จำนวนนักศึกษา แผน ข ในแผนการรับนักศึกษา ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เข้าศึกษาที่เป็นจริงให้มากที่สุด

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

1) วิทยาลัยนครราชสีมาควรซ่อมบำรุงหรือจัดหาเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลประกอบการเรียนการสอน ให้มีความทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการในการใช้งาน

2) สาขาวิชาควรจัดให้มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา 1-2 คน หรือ 2 คนขึ้นไป

3. ด้านกระบวนการ

1) ควรเชิญอาจารย์พิเศษหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมสอนหรือร่วมสัมมนานักศึกษาบ้างเป็นครั้งคราว โดยมีงบประมาณสนับสนุนจากวิทยาลัยนครราชสีมาด้วย

2) อาจารย์ประจำหลักสูตรแต่ละคน ควรจัดทำแผนพัฒนาผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น

3) สาขาวิชาควรมีแผนการจัดหาอาจารย์ประจำหลักสูตร ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

4) สาขาวิชาควรจัดให้มีเครือข่ายวิจัยทางศึกษาทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตร CIPP ในการประเมินหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตของคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ เพราะเป็นการประเมินหลักสูตรได้ทั้งระบบและได้ข้อมูลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรครบถ้วน

2) ควรมีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการที่แท้จริง เช่น กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต เป็นต้น

3) ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยจำแนกตามกลุ่มเป้าหมายระหว่างนักศึกษาปัจจุบันกับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว

บรรณานุกรม

- นิธิดา อติภทรนันท์. (2560). “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการเรียนรู้ แขนงวิชาการสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”. **Veridian E-Journal, Silpakorn University (ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ)**. 10(1) (มกราคม-เมษายน 2560). หน้า 709-720.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- Alkin, M. C.. (2004). **Evaluation Roots : Tracking Theorists’ Views and Influences**. Thousand Oaks, CA : Sage.
- Felix, J. L.. (1979). “Research and evaluation to Improve Instruction : The Cincinnati Strategy”. **Educational Evaluation & Policy Analysis**. 1(2), 57–62.
- Matthews, J. M., & Hudson, A. M.. (2001). “Guidelines for Evaluating Parent Training Projects”. **Family Relations**. 50(1), 77–86.
- Nicholson, T.. (1989). “Using the CIPP Model to Evaluate Reading Instruction”. **Journal of Reading**. 32(4), 312–318.
- Ornstein, A. C. and Hunkins, F. P.. (2014). **Curriculum Foundations, Principles, and Issues**. (6th Ed.). USA : Pearson Education Limited.
- Saylor, J. G. and Alexander, W. M.. (1974). **Planning Curriculum for Schools**. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Stufflebeam, D. L. and others. (1971). **Educational Evaluation and Decision Making**. Itasca : Ill Peacock Inc.
- Zhang, G., Zeller, N., Griffith, R., Metcalf, D., Williams, J., Shea, C., and Misulis, K.. (2011). “Using the Context, Input, Process, and Product Evaluation Model (CIPP) as a Comprehensive Framework to Guide the Planning, Implementation, and Assessment of Service-learning Programs”. **Journal of Higher Education Outreach and Engagement**. 15(4), 57-84.